ATATÜRK KÜLTÜR DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ YAYINLARI

MİLLÎ MÜCADELE'NİN 100. YILI MUSTAFA KEMAL PAŞA'NIN ANADOLU'YA GEÇİŞİ VE KONGRELER ULUSLARARASI SEMPOZYUMU

THE CENTENARY OF THE NATIONAL STRUGGLE: INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON MUSTAFA KEMAL PASHA'S ADVENT IN ANATOLIA AND THE CONGRESSES

24-26 Nisan / *April* 2018 - Erzurum

Yayına Hazırlayan / *Prepared by*
Murat SAYGIN

ANKARA-2021

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre bu eserin bütün yayın, tercüme ve iktibas hakları **Atatürk Araştırma Merkezi**'ne aittir.

Millî Mücadele'nin 100. Yılı Mustafa Kemal Paşa'nın Anadolu'ya Geçişi ve Kongreler Uluslararası Sempozyumu (2018: Erzurum)

Millî Mücadele'nin 100. Yılı Mustafa Kemal Paşa'nın Anadolu'ya Geçişi ve Kongreler Uluslararası Sempozyumu Bildiriler; Erzurum, 24- 26 Nisan 2018= The Centenary of the National Struggle: International Symposium on Mustafa Kemal Pasha's Advent in Anatolia and the Congresses; Erzurum, 24- 26 April 2018/ yay. haz.: Murat Saygın.__Ankara: AKDTYK Atatürk Araştırma Merkezi,2021.

Eser, elektronik kitaptır.

ISBN:978-975-17-4861-4

1. ATATÜRK, MUSTAFA KEMAL, 1881-1938__KONGRELER,VB.
2. TÜRKİYE __TARİHİ__KURTULUŞ SAVAŞI, 1919-1923__KONGRELER,VB.
I. Saygın, Murat, yay. haz. II.E.a.: The Centenary of the National Struggle: International Symposium on Mustafa Kemal Pasha's Advent in Anatolia and the Congresses III.Seri

956.0743

İNCELEYENLER : Prof. Dr. Rahmi Deniz ÖZBAY
Prof. Dr. Zehra ASLAN

KİTAP SATIŞ:
ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ
Mağaza : Bayındır 1 Sok. Nu: 24/6 Kızılay / ANKARA
Tel : 009 (0312) 285 55 12
Belgegeçer : 009 (0312) 285 65 73
e-posta : bilgi@atam.gov.tr
web : http://www.atam.gov.tr
e-mağaza : e-magaza.atam.gov.tr

ISBN : 978-975-17-4861-4
YAYIN NO : 502
KAPAK TASARIM : Selman Ali Metin
BASKI HAZIRLIK : Erdal Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

İÇİNDEKİLER

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Millî Mücadele Dönemi Hatırası Olarak Ankara İstasyon Binası
Mukaddes ARSLAN..... 3
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.01

Kongreler Döneminde Albayrak Gazetesine Yansıyan Ermeni Eylemlerinden Örnekler (1919-1920)
İsmail ÖZÇELİK..... 21
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.02

Kuvâ-yı Milliye'ye Düşmanlıkları Nedeniyle Anadolu'dan İstanbul'a Göç Edenlere Osmanlı Hükümetinin Yardımları
Mehmet TEMEL 37
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.03

Mondros Mütarekesi'nin Bursa'da Uygulanması ve İşgalin Bursa Yereline Sosyo-Ekonomik Etkileri
Mine ERSEVİNÇ 65
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.04

1920 Yılında Ankara ile İstanbul'u Uzlaştırmak İddiasıyla Kurulan Bir İttifak: Müsalemet İttifakı
Ahmet Ali GAZEL 85
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.05

Mondros Mütarekesi Sürecinde Kıbrıs, Kıbrıslı Türkler ve Doğu Akdeniz'de Askerî Faaliyetler
Ulvi KESER..... 119
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.06

Millî Mücadele Döneminde Bir Propaganda Aracı Olarak Kongre Yapılanmaları
Tülay AYDIN..... 171
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.07

Tam Bağımsızlık /Millî Birlik ve Beraberlik Sürecinde Erzurum ve Erzurum Kongresi
Selami KILIÇ 211
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.08

Alimerdan Bey Topçubaşov'un Atatürk ve Türkiye Hakkında Görüşleri
Sevinç ALİYEVA 249
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.09

Millî Mücadele'de Çıkarılan Ankara Fetvası'nın Psiko-Sosyal Dinî Temelleri
Osman ORAL 279
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.10

Mondros Mütarekesi'nin Amerikan The New York Times Gazetesine Yansımaları
Tolga BAŞAK 305
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.11

Millî Mücadele Döneminde Neriman Nerimanov'un Türkiye Politikası
Nizami VELİYEV 337
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.12

Millî Mücadele'de Ulusal Kongrelere Katılan Kişilerin Sosyolojik Açıdan İncelenmesi
Ahmet İLYAS – Ebru ÇOBAN 357
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.13

Kongreler Sürecinde Karahisar-ı Sâhib (Afyonkarahisar) Sancağı ile Heyet-i Temsiliye İlişkileri
Şaban ORTAK 381
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.14

Osmanlı Ordusunun Kafkasya'dan Tahliyesi Sürecinde Yaşanan Sorunlar
Vasif QAFAROV 415
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.15

Türkiye'de Millî Mücadele ve Gazi Mustafa Kemal Paşa Sovyet Azerbaycan'ı Tarihçiliğinde
Cavid QASIMOV 439
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.16

Mütareke Döneminde İttihatçı Karşıtlığına Bir Örnek: Yakup Cemil Meselesinin Yeniden Gündeme Getirilmesi
Asaf ÖZKAN 449
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.17

İstanbul Hükümetleri, İngilizler ve Kuvâ-yı Milliye Üçgeninde Bir Kent: Eskişehir 1919
Zafer KOYLU 469
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.18

1918-1919 Tarihlerinde Güney Kafkasya'da Ortaya Çıkan Gelişmeler ve İran Devleti
Masoumeh DAEİ 485
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.19

Kongreler Sürecinde Kolorduların Durumu ve Millî Mücadele'nin Askerî Stratejisinin Belirlenmesinde Kolorduların Etkisi
Abdullah Cüneyt KÜSMEZ 501
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.20

Mustafa Kemal Paşa'nın Erzurum Mebusluğu
Alaattin UCA 543
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.21

Millî Mücadele'ye Tam Destek Vermiş Bir Şehir: Kırşehir
Bengül BOLAT 595
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.22

Çerkez Ethem Olayı ve Bu Olayın Türk Romanlarına Yansıması
Betül ÖZTOPRAK 613
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.23

"Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'dan Erzurum Yolculuğu: Halkla İletişim Örneği"
Erdal AYDOĞAN 655
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.24

Erzurum Kongresi Günlerinde Kâzım (Yurdalan) Bey
İsmail EYYUPOĞLU 685
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.25

Samsun'dan Erzurum'a Musta Kemal Paşa ve Millî Hareket Hakkında Türk Basınında Çıkan Haberler, Yorumlar
Mehmet OKUR 703
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.26

Balıkesir'in Misak-ı Millî Önderlerinden Mühim Bir Şahsiyet: Yırcalızade Ahmet Şükrü Efendi ve Faaliyetleri
Merve ÜNER 751
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.27

Diyarbakır Müdafaa-i Vatan Cemiyetinin Kuruluşu ve Faaliyetleri
Oktay BOZAN 771
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.28

Selanik İngiliz Kuvvetleri İstihbarat Şubesi Raporlarında İttihat ve Terakki'nin 1919 Yılı Faaliyetleri
Recep ÇELİK 787
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.29

Belediye Reisi Keçeci Hafız Mehmet Emin Efendi'nin Hatıraları Işığında Balıkesir Kongrelerindeki Faaliyetleri
Sebahattin ŞİMŞİR 809
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.30

Deutsch-Armenische Korrespondenz'e Göre Paris Barış Görüşmeleri ve Ermeni Faaliyetleri (12 Kasım 1918-1 Şubat 1920)
Sezen KILIÇ 829
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.31

İstiklâl Harbi'nde Yabanabat'ta (Kızılcahamam-Çamlıdere) Millî Faaliyetler ve Çekilen Telgraflar
Suat AKGÜL 851
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.32

Adana Kuvâ-yı Milliyesi'nin Karaisalı'da Teşkilatlanması
Süleyman HATİPOĞLU 873
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.33

Mondros Mütarekesi Sonrası Osmanlı Ordusundaki Moral-Motivasyon Kaybı ve Ordunun Yeniden Yapılandırılması
Ulvi Ufuk TOSUN 891
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.34

Trakya Kongreleri ve Trakya-Paşaeli Müdafa'a-i Hukuk Cemiyeti'nde Gerçekleşen Yapısal Değişiklikler
Veysi AKIN 923
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.35

Mondros Mütarekesi Uyugulamaları ve İşgallere Karşı Erzurum Vilayeti ile Bağlı Sancaklarda Kamuoyu Faaliyetleri ve Tepkiler
Yaşar AKBIYIK 957
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.36

Amasya'dan Erzurum'a: III. Ordu Kıt'aatı Müfettişi Mirliva Mustafa Kemal Paşa'nın Hükûmet ve Harbiye Nezaretiyle Münasebetleri
Zekeriya TÜRKMEN 991
DOI: 10.52063/978-975-17-4861-4.37

MİLLÎ MÜCADELE'NİN 100. YILI:
MUSTAFA KEMAL PAŞA'NIN ANADOLU'YA GEÇİŞİ VE KONGRELER
ULUSLARARASI SEMPOZYUMU

THE CENTENARY OF THE NATIONAL STRUGGLE: INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON MUSTAFA KEMAL PASHA'S ADVENT IN ANATOLIA AND THE CONGRESSES

24-26 Nisan / *April* 2019 / Erzurum

Düzenleme Kurulu / *Organizing Committee*

Prof. Dr. Mehmet Ali BEYHAN (Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı)

Dr. Nihat BÜYÜKBAŞ (Atatürk Araştırma Merkezi Başkan Yardımcısı)

Prof. Dr. Yavuz ASLAN (Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. İbrahim Ethem ATNUR (Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa BUDAK (İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Sinevar Esin DERİNSU DAYI (Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. Selami KILIÇ (Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa TURAN (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Ömer TURAN (Ortadoğu Teknik Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa YILMAZ (Hacettepe Üniversitesi)

Doç. Dr. İsmayil EYYUPOĞLU (Atatürk Üniversitesi)

Doç. Dr. Tolga BAŞAK (Atatürk Üniversitesi)

Hüseyin TOSUN (Atatürk Araştırma Merkezi Bilimsel Çalışmalar Müdürü)

Bilim Kurulu / *Scientific Committee*

Prof. Dr. Mehmet Ali BEYHAN (Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı)

Dr. Nihat BÜYÜKBAŞ (Atatürk Araştırma Merkezi Başkan Yrd.)

Prof. Dr. Sevinç ALİYEVA (Azerbaycan Millî İlimler Akademisi)

Prof. Dr. Kemal ARI (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Prof. Dr. Betül ASLAN (Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. Yavuz ASLAN (Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. İbrahim Ethem ATNUR (Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. Mesut AYAR (Kırklareli Üniversitesi)
Prof. Dr. Erdal AYDOĞAN (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Halil BAL (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa Sıtkı BİLGİN (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa BUDAK (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet CANATAR (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. İsmail COŞKUN (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Kaya Tuncer ÇAĞLAYAN (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Mevlüt ÇELEBİ (Ege Üniversitesi)
Prof. Dr. Kemal ÇELİK (Gümüşhane Üniversitesi)
Prof. Dr. Niyazi ÇİÇEK (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa ÇOLAK (Gazi Osmanpaşa Üniversitesi)
Prof. Dr. Esin DERİNSU DAYI (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Orhan DOĞAN (Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi)
Prof. Dr. Yasemin DOĞANER (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet Ali GAZEL (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Salim GÖKÇEN (Erzincan Üniversitesi)
Prof. Dr. Nejla GÜNAY (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Robert HERMANN (Károli Gáspár Üniversitesi)
Prof. Dr. Abdullah İLGAZİ (Dumlupınar Üniversitesi)
Prof. Dr. Ayşe KAYAPINAR (Namık Kemal Üniversitesi)
Prof. Dr. Selami KILIÇ (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Derviş KILINÇKAYA (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Tahir KODAL (Pamukkale Üniversitesi)
Prof. Dr. Osman KÖSE (Polis Akademisi)
Prof. Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Celil NAGİYEV (Bakü Devlet Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet OKUR (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Rahmi Deniz ÖZBAY (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. İsmail ÖZÇELİK (Kırıkkale Üniversitesi)
Prof. Dr. Neşe ÖZDEN (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Hamit PEHLİVANLI (Kırıkkale Üniversitesi)
Prof. Dr. Yusuf SARINAY (TOBB ETÜ)
Prof. Dr. Damir SHAPSUGOV (Russian Presidential Academy)
Prof. Dr. Adnan SOFUOĞLU (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Serpil SÜRMELİ (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Bige SÜKAN (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Recep ŞKRİYL (Novi Pazar Devlet Üniversitesi)
Prof. Dr. Necati Fahri TAŞ (Erzincan Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet TEMEL (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa TURAN (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Ömer TURAN (Ortadoğu Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Ömer Osman UMAR (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Selçuk URAL (Kafkas Üniversitesi)
Prof. Dr. Selma YEL (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Behçet Kemal YEŞİLBURSA (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa YILMAZ (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. İbrahim YILMAZÇELİK (Fırat Üniversitesi)
Doç. Dr. Ayten Sezer ARIĞ (Hacettepe Üniversitesi)
Doç. Dr. Tolga BAŞAK (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Bengül BOLAT (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Doç. Dr. Oktay BOZAN (Dicle Üniversitesi)
Doç. Dr. Abdurrahman BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. Hasan CİCİOĞLU (Emekli Öğretim Üyesi)
Doç. Dr. Nurten ÇETİN (Trakya Üniversitesi)
Doç. Dr. Ömer ERDEN (Ordu Üniversitesi)
Doç. Dr. Günver GÜNEŞ (Adnan Menderes Üniversitesi)
Doç. Dr. Sebahattin ŞİMŞİR (Balıkesir Üniversitesi)

Doç. Dr. Seyfi YILDIRIM (Hacettepe Üniversitesi)

Dr. Öğr. Gör. Hilmi BENGİ (TOBB ETÜ)

Dr. Öğr. Üyesi Mahmut BOLAT (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Süleyman HATİPOĞLU (Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YAYLA (Polis Akademisi)

Kongre Sekretaryası / *Secretariat*

Aslı AKDOĞANBULUT İNSAN